

РЕШЕНИЕ

№ 3097

гр. София, 07.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. III-Б СЪСТАВ, в публично заседание на четвърти октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Теменужка Симеонова

Членове: Хрипсима К. Мъгърдичян
Яна Ем. Владимирова

при участието на секретаря Михаела Огн. Митова
като разгледа докладваното от Хрипсима К. Мъгърдичян Въззивно гражданско дело № 20221100502225 по описа за 2022 година

Производството е по чл. 258 и сл. от ГПК.

С решение от 10.12.2021 год., постановено по гр.дело №17194/2021 год. по описа на СРС, ГО, 165 с-в, е отхвърлен предявения от „АББ“ ЕООД срещу „Б.“ ЕООД /н./ иск с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК за признаване за установено по отношение на ответника, че ищецът е собственик по силата изтекла придобивна давност по чл. 80, ал. 1 ЗС на лек автомобил „Мерцедес S class“ с рег.№*****, шаси №WDD2210841A230654, двигател №27392430253264.

Срещу решението е подадена в законоустановения срок по чл. 259, ал. 1 ГПК въззивна жалба от ищеца „АББ“ ЕООД. Жалбоподателят поддържа, че неправилно първоинстанционният съд бил приел, че за придобиване по давност върху една движима вещ по реда на чл. 80 ЗС е необходимо владеецът-търговско дружество да е осчетоводил вещта в своето счетоводство. Съставът на придобивната давност върху движима вещ бил уреден в нормата на чл. 80, ал. 1 ЗС – упражняване на владение върху вещта и изтичането на срок на 5 години, през които владението е упражнявано непрекъснато от владелеца. В нормативната уредба на съществувало изискване владеецът да е осчетоводил вещта в своето счетоводство, ако е търговец. В действителност осчетоводяването на вещта можело да се третира като признак за намерението на владелеца да свои вещта, но това било само едно от множеството проявления на факта на своеене на вещта- В разглеждания случай своето на процесния автомобил било доказано със събраните по делото писмени и гласни доказателства, в т.ч. с издадените от ищеца фактури относно направените разходи по

поддръжка, ремонт и паркинг на автомобила и показанията на разпитаните свидетели, че вещта била предадена на ищеца през м.януари 2013 год. и до момента била ползвана от него за осъществяване на търговската дейност. Неправилно СРС бил приел също така, че придобивната давност върху МПС не може да се реализира чрез служители на търговеца или управителя на дружеството-владелец. Законодателят не поставял изискване относно начина на придобиване на владението върху вещта, в т.ч. дали това е станало чрез сделка, сключена в законоустановената форма или по друг начин. Единственото изискване било владението да не е било придобито по престъпен начин – чл. 80, ал. 2 ЗС. Нямаło изискване вещта да е регистрирана по реда на чл. 145, ал. 1 ЗДвП или да е била отчетена пред данъчните органи. Юридическото лице било правен субект, което извършвало значими действия и формирало воля чрез своите законни представители или упълномощени от тях лица. Както придобиването на владението, така и последващото му упражняване можело да бъдат осъществени чрез трето лице. Самият закон предвиждал възможността вещта да се държи за друго – чл. 68 ЗС. Тази възможност включвала както представителство, така и действия, извършвани от лица, на които движимата вещь е предоставена за ползване от страна на владелеца-юридическо лице, като това ползване е за осъществяване на дейността на последното. Доколкото владението било фактическо състояние, то достатъчен бил простият факт на съществуване на *animus* за друг. В частност владението върху спорното МПС било осъществявано чрез фактически действия, извършвани от служителите на ищеца, както и от неговия законен представител /управителя/. Фактът на придобиване на владението бил доказан от договора за покупко-продажба на МПС от 07.01.2013 год., който не бил оспорен от ответника. В чл. 4 от договора било установено, че владението на автомобила се предава от продавача „Е.В.“ ООД /с последващо наименование „Б.“ ЕООД/ на купувача /ищеца/ в деня на подписване на договора. Получаването на владението и последващото му упражняване били потвърдени от събраните гласни доказателства чрез разпита на свидетелите С.К. и П.Б.. Като доказателства по делото били приети фактури и разходни документи, издадени на името на ищеца, а не на името на предишния собственик. Тези документи установявали обективния и субективния елемент на владението, което ищецът бил осъществявал непрекъснато върху автомобил от 2013 год. до момента. Освен това уговорената продажна цена за превозното средство била заплатена на 11.04.2014 год. по сметка на „В.К.П.“ ЕООД съгласно изрично писмено уведомление от 03.04.2014 год., изпратено от продавача /ответника/. Впоследствие на 14.04.2014 год. страните подписали приемо-предавателен протокол, с който продавачът бил потвърдил, че е получил продажната цена. В чл. 6 от договора било предвидено, че нотариалната заверка на подписите на страните ще бъде осъществена при нотариус Р.Д., с рег.№274 на НК, в едномесечен срок от подписването на договора. Заверката обаче не била осъществена по вина на продавача, като въпреки това ищецът продължил да владее автомобила за себе си постоянно, непрекъснато и по явен и спокоен начин. В периода след 2013 год. ищецът бил извършил и собственически фактически действия по отношение на вещта – ремонт и поддръжка, ползване на осъществяване на търговската дейност, заплащане на разходи за паркинг. В този смисъл ищецът се легитимирал като собственик на процесния автомобил.

Ето защо моли обжалваното решение да бъде отменено, а искът – уважен. Претендира и присъждането на направените разноси по делото.

Ответникът по жалбата „Б.“ ЕООД счита, че решението на СРС следва да бъде потвърдено. Поддържа, че по делото не било установено осъществяването на владение върху процесния автомобил от страна на ищеца. Видно било от събраните доказателства по делото, че автомобилът се пазел от ищеца от 21.07.2020 год. – като вещ, представляваща част от масата на несъстоятелността на ответното дружество. На проведеното на 04.08.2020 год. събрание на кредиторите на ответното дружество, на което присъствал и представител на ищеца, било взето решение от кредиторите за продажба на 15 бр. автомобили, собственост на ответника, за набиране на средства за издръжка на производството по несъстоятелност, включително и процесното МПС. Следователно ищецът по никакъв начин не бил претендирал, че е негов собственик. Не били представени доказателства, че са били предприети действия по придобиването на процесното МПС по предвидения в закона ред – нотариално заверен договор. От счетоводните записвания на търговеца се установявали придобитите активи и пасиви и съответното имуществено състояние на дружеството. За осъществявано владение от юридическо лице на една вещ с цел придобиването ѝ по давност следвало да е налице наред с обективните и субективните признаци на владението и надлежно осчетоводяване на актива/пасива в счетоводството на търговеца, доколкото търговските дружества водели счетоводство за притежаваните от тях имуществени права.

Софийски градски съд, след като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на насрещната страна, намира за установено следното:

Предявен е за разглеждане положителен установителен иск за собственост с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Настоящият съдебен състав приема, че първоинстанционното решение е валидно и допустимо, но е неправилно.

Безспорно е във въззивното производство, а и от събраните писмени доказателства се установява, че на 07.01.2013 год. между страните бил сключен писмен договор за покупко-продажба на процесния лек автомобил /регистриран в службите за регистрация/, като купувачът /ищецът/ заплатил на продавача уговорената продажна цена в размер на 15 900 лв., а продавачът /ответникът/ му предал владението върху вещта на 07.01.2013 год. – чл. 4. Страните постигнали съгласие, че в едномесечен срок от сключването на договора ще се явят в кантората на нотариус Р.Д., с рег.№274 на НК, за извършване на нотариална заверка на подписите.

Видно е от приетия като доказателство по делото протокол от събрание на кредиторите на „Б.“ ООД /н./, в изпълнение на определение от 14.07.2020 год. по т.дело №2949/2017 год. по описа на СГС, ТО, VI-21 с-в, че пълномощник на ищеца – адв. П. Б. /виж пълномощно на

л. 72 от първоинстанционното дело/, дал съгласие за продажба на 15 бр. моторни превозни средства, в т.ч. процесното, по реда на чл. 639б, ал. 4 вр. с ал. 1 ТЗ.

Установено е въз основа на съвкупната преценка на писмените доказателства и гласните доказателства чрез разпита на свидетелите С.Д.К., П.Т.Н., П.И.Б. и В.П.А., които подлежат на кредитиране като ясни, последователни, убедителни и неопровергани от останалия доказателствен материал по делото, че от м.януари 2013 год. ищецът упражнявал фактическа власт върху спорния автомобил, в т.ч. и към 21.07.2020 год. /когато бил съставен протокол от свидетеля А. – в качеството му на синдик на ответното дружество, в производство по несъстоятелност по т.дело №2949/2017 год. по описа на СГС, ТО, VI-21 с-в – който е приет като доказателство по делото/, като го ползвал във връзка с осъществяването на търговската си дейност, ремонтирал го, заплащал разходите по поддръжката му – данъци, застраховки, технически прегледи; никой не бил предявил претенции по отношение на превозното средство.

Ищецът основава правата си по отношение на спорния лек автомобил на придобивна давност по чл. 80, ал. 1 ЗС, текла от 07.01.2013 год.

В чл. 78, ал. 1 ЗС е уреден способ за оригинално придобиване на собственост върху движими вещи. Фактическият състав на този способ включва: 1/ установяване на фактическа власт; 2/ въз основа на правно основание – транслативен акт, годен да прехвърли собствеността върху съответната движима вещ; 3/ възмездност на придобиването – уговорена насрещна престация за този, който придобива вещта и 4/ незнание, че се придобива от несобственик. Този придобивен способ не включва в своя фактически състав изтичането на период от време като срок на упражняване на добросъвестно владение върху вещта – собствеността се придобива едновременно с получаване на фактическата власт върху вещта, предмет на транслативната сделка.

Правилото на чл. 78, ал. 1 ЗС търпи изключение, което е предвидено в самата разпоредба – установяването на добросъвестно владение на възмездно основание не поражда право на собственост в патримониума на владелеца, когато обект на сделката е движима вещ, за прехвърлянето на собствеността върху която се изисква квалифицирана форма – нотариален акт или нотариална заверка на подписите. В тази хипотеза за добросъвестния владелец на такава вещ остава открита единствено възможността да я придобие с непрекъснато владение в продължение на 5-годишния давностен срок по чл. 80, ал. 1 ЗС. За придобиване на правото на собственост по давност върху движими вещи обстоятелството, че вещта е била предмет на кражба е без значение, освен когато самият владелец е придобил владението чрез престъпление – в този смисъл виж например Решение № 66 от 18.07.2016 год. на ВКС по гр.дело № 5967/2015 год., II г. о., ГК и Решение № 76 от 16.05.2017 год. на ВКС по гр.дело № 2926/2016 год., IV г. о., ГК.

В разглеждания случай въззивният съд приема, че на 07.01.2013 год. между страните е бил сключен предварителен договор за покупко-продажба на процесния автомобил. Договорът съдържа уговорки относно съществени елементи на договора за продажба /чл. 19, ал. 2 ЗЗД/ – предмет и цена, при допълнителни уговорки за предаване на владението

върху вещта – регистриран автомобил, срещу заплащането на продажната цена преди сключването на окончателния договор за продажба в писмена форма с нотариална заверка на подписите – чл. 144, ал. 2 ЗДвП, както и за прехвърляне на риска върху купувача по време на ползването на вещта. Този договор няма вещно-транслативно действие /поради което и ищецът не е придобил правото на собственост/, но същият в частност служи като основание за предаване на владението върху вещта и ищецът би могъл да я придобие по давност при условията на чл. 80, ал. 1 ЗС, ако установи, че е осъществявал явно, необезпокоявано и непрекъснато владение върху процесния автомобил в продължение на указания в посочената норма срок /чл. 154, ал. 1 ГПК/.

По делото е установено, че ответникът е предал на ищеца владението върху превозното средство на 07.01.2013 год. въз основа на предварителния договор /за който нито се твърди, нито се доказва, че е бил развален от ответника или че е налице уговорка за автоматично разваляне по съгласие на страните поради неизпълнение/. Доказано е също така, че от посочената дата в продължение на повече от 5 години ищецът е упражнявал необезпокоявано, явно и непрекъснато фактическа власт върху вещта. Намерението за своеене се предполага съгласно презумпцията, установена в нормата на чл. 69 ЗС, доколкото по делото липсват данни за противното. Следователно ищецът се легитимира като титуляр на правото на собственост по отношение на спорния автомобил на твърдяното придобивно основание, поради което и предявеният иск по чл. 124, ал. 1 ГПК се явява основателен.

Противно на приетото от СРС, настоящият съдебен състав счита, че осчетоводяването или отразяването в баланс, инвентарна книга и/или друг подобен регистър, воден от ищеца – търговско дружество, не е елемент от фактическия състав на който да било придобивен способ. Заприходяването на имот/движима вещь в счетоводен баланс на едно юридическо лице, не може да породи право на собственост в полза на това лице, ако то не е придобило собствеността върху имота въз основа на осъществен придобивен способ /сделка, придобивна давност и др./. А доколкото органият представител на търговското дружество е неделима част от самото юридическо лице, нему е призната правото волята му, като физическо лице, да бъде счетена във външните отношения за воля на юридическото лице – виж разясненията, дадени с Тълкувателно решение № 3/2013 год. на ВКС по тълк.дело № 3/2013 год., ОСГТК.

Различен извод не следва и от обстоятелствата, че на проведеното на 04.08.2020 год. събрание на кредиторите на „Б.“ ООД /н/ ищецът „АББ“ ЕООД, в качеството си на кредитор, е дал съгласие за продажба на движими вещи на длъжника по реда на чл. 639б, ал. 4 вр. с ал. 1 ТЗ, както и че в изготвения на 21.07.2020 год. от синдика на ответното дружество протокол е отразено, че П.И.Б. – управител на ищцовото дружество, се е задължил да пази процесния автомобил до момента на неговата продажба, както и да осигурява достъп за оглед, поради следните съображения:

В Решение № 74 от 13.07.2022 год. на ВКС по гр.дело № 4588/2021 г., I г. о., ГК, е прието, че субективните права съществуват в патримонуима на правните субекти, като те могат да се откажат от тях, освен от правата, за които съществува изрична забрана /чл. 113

ЗЗД, чл. 227, ал. 4 ЗЗД, чл. 34, ал. 1 ЗС, чл. 130, ал. 4 СК и др./. Целта на отказа от субективно право е да се прекрати съществуването му в патримонуима на отказващия се. Допустим е отказ от субективни права, но не и от факти и отношения, които са част от обективната действителност и когато са се осъществили, не могат да бъдат заличени по волята на правните субекти.

В патримонуима на владелеца влиза самото субективно право – собствеността, но не и елементите от фактическия състав на придобиването му. Лицето, което е владяло недвижим имот в срока по чл. 79 ЗС, респ. движима вещ в срока по чл. 80, ал. 1 ЗС, но впоследствие се откаже да го придобие по давност, може да го изостави или да не се снабди с констативен нотариален акт по реда на чл. 537 ГПК, да не предяви иск за собственост за имота/вещта, да не направи правоизключващо възражение при предявен срещу него иск за собственост. Владението е фактическо отношение и поради това отказ от владение чрез едностранно изявление е недопустим.

По аргумент за противното от чл. 113 ЗС е допустим отказ от погасителна давност, след като тя е изтекла. Съгласно чл. 84 ЗС, правилото на чл. 113 ЗЗД намира съответно приложение по отношение на придобивната давност. Последица от отказа от изтекла погасителна давност е отказ от вече придобитото с изтичане на давностния срок право на собственост или друго ограничено вещно право. Когато се касае до отказ от придобивна давност за недвижим имот, съгласно чл. 100 ЗС този отказ следва да се направи писмено с нотариална заверка на подписите и следва да бъде вписан в имотния регистър.

Настоящият съдебен състав намира, че отказът от собственост върху движими вещи /чл. 99 ЗС/ се извършва с тяхното изоставяне – без извършването на този акт няма как да се манифестира пред всички, че титулярът на правото го изгубва.

В разглеждания случай съгласието за продажба на движими вещи на ответното дружество – в несъстоятелност по реда на чл. 639б, ал. 4 вр. с ал. 1 ТЗ, което е дадено от ищеца чрез адв. Б. по силата на изрично пълномощно, не е равнозначно на отказ от собственост, доколкото събранието на кредиторите има правомощието да определя единствено реда и начина за осребряване на имуществото на длъжника, метода и условията на оценка на имуществото, избора на оценители и определянето на възнаграждението им, съгласно разпоредбата на чл. 677, ал. 1, т. 8 ТЗ, както и на изоставяне на владението. А действията на синдика по извършването на опис на спорното превозно средство /виж чл. 654 вр. с чл. 652 ТЗ/ са извършени след изтичане на срока по чл. 80, ал. 1 ЗС – виж разясненията по т. 2 от Тълкувателно решение № 4/2012 год. на ВКС по тълк.дело № 4/2012 год., ОСГК.

Ето защо решението на СРС следва да бъде отменено, а предявеният иск – уважен.

По отношение на разноските:

С оглед изхода от настоящия спор и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК ответникът следва да бъде осъден да заплати на жалбоподателя /ищеца/ направените разноски в първоинстанционното производство за държавна такса в размер на 609.47 лв., както и направените разноски във въззивното производство за държавна такса в размер на 318 лв.

На основание чл. 280, ал. 3 ГПК настоящето решение не подлежи на касационно обжалване.

Предвид изложените съображения, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решението от 10.12.2021 год., постановено по гр.дело №17194/2021 год. по описа на СРС, ГО, 165 с-в, като вместо това ПОСТАНОВЯВА:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявления от „АББ“ ЕООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр.Пловдив, ул.“****”, срещу „Б.“ ЕООД /н./, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр.София, бул.“*****” иск с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК, че ищецът е собственик на основание придобивна давност по чл. 80, ал. 1 ЗС на лек автомобил „Мерцедес“, модел S 450 4 Матик, с рег.№*****, шаси №WDD2210841A230654, двигател №27392430253264, цвят – сив металик.

ОСЪЖДА „Б.“ ЕООД /н./, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр.София, бул.“*****” да заплати на „АББ“ ЕООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр.Пловдив, ул.“****”, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК направените разноски в първоинстанционното производство за държавна такса в размер на 609.47 лв., както и направените разноски във въззивното производство за държавна такса в размер на 318 лв.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____